

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36617
Nom	Història de la comunicació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	5 - Comunicació	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
MARTINEZ GALLEGO, FRANCISCO ANDRES	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

- L'assignatura d'Història de la Comunicació s'integra en el mòdul de Formació Bàsica del Grau de Periodisme, junt amb les d'Història del Món Actual, Dret de la Comunicació, Sociologia de la Comunicació, Introducció a l'Economia Actual, Institucions Polítiques contemporànies, Expressió Oral i Escrita per a mitjans de comunicació I (en castellà), Expressió Oral i Escrita per a mitjans de comunicació II (en valencià), Teories de la Comunicació i Documentació Comunicativa.
- Amb l'assignatura d'Història de la Comunicació l'estudiantat del Grau de Periodisme obtindrà i produirà coneixement sobre les distintes formes en las quals les societats humanes, en el seu esdevenir diacrònic, han usat i organitzat la comunicació i els mitjans de comunicació social per a generar les seues interaccions, la seua organització social, el seu teixit cultural i les seues formes de poder.
- L'assignatura d'Història de la Comunicació es coordina, especialment, amb les d'Història de la Comunicació Social al País Valencià, Teoria i Història del Periodisme I i Teoria i Història del Periodisme II, per tal d'evitar solapaments i articular una seqüència de coneixements i competències lògica i progressiva.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

En el Grau de Periodisme, la Història de la Comunicació és una matèria bàsica de la branca de comunicació, per la qual cosa té una especial relació amb les assignatures de la mateixa característica: Sociologia de la comunicació, Teories de la comunicació, Documentació comunicativa i Institucions polítiques i polítiques de comunicació.

Així mateix, es considera a la Història de la comunicació com una matèria central en l'adquisició de fonaments en Informació i Comunicació, junta a: Estructura de la comunicació, Teoria i història del periodisme, Teories de la comunicació i Història de la comunicació social en el País Valencià.

Les matèries de fonamentació de la informació i la comunicació, i en especial la Història de la comunicació, tenen el seu correlat en una de les quatre modalitats de realització del Treball de Fi de Grau: la investigació en història de la comunicació o del periodisme.

Altres tipus de requisits

L'alumnat que es matricule en la assignatura d'Història de la Comunicació no haurà de tenir competències prèvies especials, més enllà de les adquirides en el batxillerat i del correcte us de la llengua oral i escrita, d'un nivell bàsic d'alfabetització digital i d'una certa capacitat de qüestionament de la realitat que li permeta formular preguntes i proposicions conduents a la seua investigació i interpretació.

COMPETÈNCIES

1334 - Grau en Periodisme

- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.
- Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .
- Conèixer els aspectes socials, històrics, econòmics i culturals dels contextos propis i aliens rellevants.
- Capacitat i habilitat per a buscar, seleccionar, contextualitzar i jerarquitzar qualsevol tipus de font o document (escrit, sonor, visual, etc.) d'utilitat per a l'elaboració i processament d'informació, així com per al seu aprofitament comunicatiu persuasiu o de ficció i entreteniment.

- Capacitat i habilitat d'exposar raonadament idees, a partir dels fonaments de la retòrica i de l'argumentació, així com de les tècniques comunicatives aplicades a la persuasió.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Capacitat per a l'anàlisi comunicativa i sociocultural de les dimensions política, econòmica i tecnològica de les societats en la seua configuració històrica, així com de la societat actual, en la complexitat i a través dels seus antecedents.
- Capacitat per conèixer l'evolució diacrònica de la comunicació i dels mitjans de comunicació en la seua relació amb les formes de vida, de sociabilitat i de cultura.
- Capacitat per copsar la rellevància de la comunicació en l'establiment de relacions de poder, dominació i subordinació entre classes, gèneres i identitats de qualsevol mena.
- Explicar la causalitat històrica, la seua complexitat factorial i les seues estructures temporals i espacials, des del procés d'hominització i adquisició del llenguatge fins l'actualitat, tot i introduint la comunicació com a factor explicatiu axial.
- Establir vincles entre el present i el passat i entendre l'evolució diacrònica de la comunicació en la seua relació amb les formes de vida, de sociabilitat i de cultura.
- Distingir models teòrics explicatius de l'evolució social, tant del canvi com de la continuïtat.
- Familiaritzar-se amb la documentació històrica (primària i secundària).
- Capacitat i habilitat per expressar-se amb fluïdesa i eficàcia comunicativa de manera oral i escrita en les llengües pròpies de la UV.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. DEL LLENGUATGE A L'ESCRITURA

- 1.1. Del gest a la paraula o la derrota del Neandertal.
- 1.2. La llarga marxa de l'escriptura.
- 1.3. La socialització de l'escriptura en temps d'oralitat: d'Homer a Quintilià.
- 1.4. De la comunicació de Déu a la dels Homes.

2. LA INVENCIO DE LA IMPREMTA I LA CULTURA DEL BARROC

- 2.1. Els efectes de la impremta en la modernitat.
- 2.2. La paraula i la mirada sota l'expansió de l'impremta: el Barroc vist i escoltat.
- 2.3. Estat Absolut i comunicació
- 2.4. Renaixement i comunicació política: a propòsit de Maquiavel

3. DE LA MODERNITAT A LA GLOBALITZACIÓ

- 3.1. La mare de les revolucions burgeses: Holanda i Anglaterra al segle XVII
- 3.2. Les Llums i el problema de la llibertat d'expressió.
- 3.3. La construcció de nacions: del catàleg simbòlic a la persuasió banal.
- 3.4. Del telègraf a Internet: la comunicació trenca l'espai físic
- 3.5. Del cinema a la multipantalla, de la pel·lícula al meme.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Elaboració de treballs individuals	40,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les activitats formatives es divideixen en presencials i no presencials.

Les presencials es centraran en:

- Classes teòriques: desenvolupament del temari a través de la construcció de coneixement en l'aula (física o virtual).
- Classes pràctiques: a partir de la lectura crítica i els debats sobre el llibre BORDERÍA, LAGUNA, MARTÍNEZ (2015): *Historia social de la comunicación: mediaciones y públicos*. Madrid, Síntesis; o sobre textos proporcionats pel professor a través d'Aula Virtual
- Visionat de pel·lícules amb relació amb la matèria, per al seu posterior anàlisi a través de treballs reglats.
- Activitats tutoritzades, centrades en el seguiment de la matèria i dels treballs individuals.

Les no presencials es centraran en:

- Treball individual: desenvolupament d'una sèrie d'assajos o informes sobre el visionat crític de les pel·lícules. Els assajos deuran prendre en consideració i mostrar coneixement tant de les classes teòriques com dels capítols corresponents del llibre BORDERÍA, LAGUNA, MARTÍNEZ (2015): *Historia social de la comunicación: mediaciones y públicos*. Madrid, Síntesis, o altres materials de lectura proporcionats pel professor.

- Lectura: del llibre abans citat i/o d'altres textos de naturalesa científica o crítica proporcionats pel professor.

- Estudi: per a les proves objectives realitzades al final del quadrimestre.

AVALUACIÓ

- L'avaluació constarà de dues parts diferenciades, a saber:
 - Prova escrita individual a la finalització del quadrimestre..... 60%
 - Treballs individuals de seguiment de la matèria..... 40%
- Per a aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari arribar almenys a una nota de cinc tant en l'examen escrit com en el conjunt dels treballs individuals (informes sobre les pel·lícules).
- Els informes sobre les pel·lícules vistes en l'aula consistiran en:
 - a) Una anàlisi del film, destacant els elements comunicatius, simbòlics i relacionals (sociabilitat) que hi apareixen.
 - b) Es podrà consultar (i és molt recomanable i avaluable) bibliografia complementària i citar-la a peu de pàgina, per tal d'aprofundir en la qualitat analítica.
 - c) Cadascun dels informes tindrà un mínim de 8 fulls (DIN A4) i un màxim de 15. Estarà escrit en lletra *new roman* o semblant, cos 12, interlineat 1.5. Tindrà, almenys, les següents seccions: caràtula (nom de l'alumne/a, títol de la pel·lícula, data de realització del treball); índex; desenvolupament de l'anàlisi (opcionalment subdividit en capítols); i bibliografia.
 - d) L'avaluació dels informes es verificarà a través de la següent rúbrica:

Criteri	Excel·lent / Notable	Aprovat	Suspès
Treball analític sobre la font primària (film) i a través de fonts secundàries (bibliografia)	El document ha suposat un esforç de recerca i aplicació de les tècniques adequades a la font primària (text, pel·lícula, etc.) i a les fonts	El document ha suposat un esforç limitat de recerca i aplicació de les tècniques adequades a la font primària (subjecte de	El document no ha suposat un esforç de recerca i aplicació de les tècniques adequades a la font primària (subjecte de la història de vida) i a
FINS 4 PUNTS.			

	secundàries (bibliografia) per a la seua elaboració i ha aconseguit varietat i complementarietat.	la història de vida) i a les les fonts secundàries.	
Comprensió dels problemes sociocomunicatius plantejats per la pel·lícula. Construcció de preguntes d'investigació i hipòtesis al voltant d'aqueixos problemes. FINS 3'5 PUNTS.	El document fixa amb claredat l'objecte d'estudi i intenta explicar-ho a través de la construcció d'hipòtesi de treball històriques pertinents i de naturalesa causal i no factual. En tot cas relacionades amb les classes teòriques i les lectures obligatòries	El document fixa amb claredat l'objecte d'estudi, però és limitat en la formulació de les hipòtesis de treball històriques pertinents o en la relació amb les classes teòriques i les lectures obligatòries	El document no fixa amb claredat l'objecte d'estudi i/o no formula les hipòtesis històriques pertinents o no es relaciona amb les classes teòriques i les lectures obligatòries.
Ortografia, gramàtica i qüestions formals i estilístiques. FINS 2,5 PUNTS	El document utilitza amb absoluta correcció i claredat el llenguatge escollit per a la seua elaboració (valencià o castellà, opcional).	El document utilitza bé el llenguatge escollit per a la seua realització, però comet fins a tres faltes ortogràfiques o gramaticals, o té importants problemes formals.	El document utilitza amb incorrecció, amb més de tres faltes ortogràfiques o gramaticals, el llenguatge escollit; o té greus problemes formals.

En segones i subsegüents convocatòries, es repetirà l'examen escrit individual, cas d'estar suspès en anterior convocatòria; o es repetiran els informes individuals, cas d'estar suspesos en anterior convocatòria (només els suspensos). La nota relacionada amb la realització de tutories, es mantindrà. També es mantindrà la nota de l'examen individual o dels assajos, en el cas que un o uns altres resultaren aprovats en convocatòria anterior.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BORDERÍA, E.; LAGUNA, A.; MARTÍNEZ, F.A. (2015): Historia Social de la Comunicación: mediaciones y públicos. Madrid: Síntesis.
- BRIGGS, A. y BURKE, P. (2002): De Gutenberg a Internet. Una historia social de los medios de comunicación. Madrid, Taurus.
- CHICHARRO, M.M. y RUEDA LAFFOND, JC. (2005). Imágenes y palabras. Medios de comunicación y públicos contemporáneos. Madrid: CIS.
- CROWLEY, D. y HEYER, P. (1997): La comunicación en la historia. Tecnología, cultura y sociedad. Barcelona: Bosch.
- TOMASELLO, Michael (2013): Los orígenes de la comunicación humana. Buenos Aires, Katz Editores.
- VALLEJO, Irene (2019): El infinito en un junco. La invención de los libros en el mundo antiguo. Madrid, Siruela.

Complementàries

- BARBIE. F. y LAVENIR, C.B. (1999): Historia de los medios. De Diderot a Internet. Buenos Aires: Colihue.
- CAVALLO, G. y CHARTIER, R. (1998). Historia de la lectura en el mundo occidental. Madrid: Taurus.
- EISENSTEIN, E. (1994): La revolución de la imprenta en la edad moderna europea. Madrid: Akal.
- LAFAYE, Jacques (2002): Albores de la imprenta. El libro en España y Portugal y sus posesiones de ultramar (siglos XV y XVI). México, Fondo de Cultura Económica.
- MARTÍN BARBERO, J. (1987): De los medios a las mediaciones. Barcelona: Gustavo Gili.
- MCNEILL, WH., MCNEILL, JR. (2010): Las redes humanas: una historia global del mundo. Barcelona: Crítica.
- MORAGAS, M. (ed) (2012): La comunicación: de los orígenes a Internet. Barcelona: Gedisa.
- PETERS, J.D. (2014): Hablar al aire. Una historia de la idea de comunicación. México. Fondo de Cultura Económica.
- PERCEVAL, J.M. (2015): Historia mundial de la comunicación. Madrid, Cátedra.
- POE, M.T. (2011): A History of Communications. Media and Society from the Evolution of Speech to the Internet. Cambridge University Press
- RUEDA LAFFOND, J.C., GALÁN, E., RUBIO, A.L (2014): Historia de los medios de comunicación. Madrid: Alianza Editorial.

WILLIAMS, R. (1992). Historia y comunicación social. Barcelona: Bosch, 2 vols.

WU, T. (2016): El interruptor principal. Auge y caída de los imperios de la información. México, Fondo de Cultura Económica.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

MODALITAT DE DOCÈNCIA HÍBRIDA

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es mantenen les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original. No hi ha canvis respecte a la GD original.

3. Metodologia docent

1. Classe (presencial) teòrica/pràctica + videoconferència síncrona BBC
2. Publicació de materials a AV

4. Avaluació

No hi ha canvis respecte a la GD

5. Bibliografia

No hi ha canvis respecte a la GD. La bibliografia és accessible.

MODALITAT DE DOCÈNCIA NO PRESENCIAL

en el cas que la situació sanitària obligue a un nou confinament

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment recollits a la guia docent

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Manteniment del pes de les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original

3. Metodologia docent

1. Publicació de materials a l'Aula virtual
2. Videoconferència síncrona BBC
3. Videoconferència asíncrona BBC
4. Debats al fòrum

4. Avaluació

1. Es manté el sistema d'avaluació, tot i que l'examen de final de quadrimestre es farà a través d'AV

5. Bibliografia

La bibliografia recomanada es manté perquè és accessible